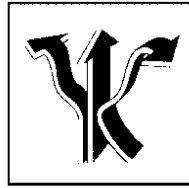

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Західнодонбаський інститут**

МАУП

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАЦІ

ПРОГРАМА

**нормативної навчальної дисципліни
підготовки бакалаврів
галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво
напрямок підготовки: 6.030505 Управління персоналом та
економіка праці**

**Павлоград
2016**

Навчальна програма нормативної навчальної дисципліни «Організація праці» для студентів за галуззю знань 0305 Економіка та підприємництво, напрям підготовки: 6.030505 Управління персоналом та економіка праці, 2016 рік – 8 с.

УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ: к.е.н., доцент Тищенко Т.І.

Ухвалено на засіданні кафедри управління персоналом та менеджменту,
30 серпня 2016 р., протокол №   1

Затверджено Вченою радою Західнодонбаського інституту ПрАТ «ВНЗ
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

“20” вересня 2016 року, протокол № 1

МЕТА, ЗАВДАННЯ І МІСЦЕ ДИСЦИПЛІНИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Мета навчальної дисципліни: формування умінь організовувати особисту роботу та працю підлеглих, складати основні види управлінської документації (згідно ОПП). Нормування праці слід розглядати як одну з найважливіших передумов правильної організації праці та заробітної плати на виробництві, безперервного зростання продуктивності праці, зниження собівартості продукції, обґрунтованого планування роботи підприємства. отримання навичок системного підходу до оцінки економічного потенціалу підприємства.

Основними завдання курсу «Організація праці» є: не тільки дати майбутнім керівникам теоретичні й практичні положення по організації їхньої праці, але й розкрити конкретні форми й методи побудови механізму управління підприємством. Необхідність організації праці обумовлена її роллю в системі економічної роботи на підприємстві як основи планування обсягів праці, чисельності персоналу і фонду заробітної плати.

Зміст дисципліни розкривається в 8 темах:

Тема 1. Сутність дисципліни організації праці.

Тема 2. Принципи і методи організації праці.

Тема 3. Наукові основи досліджень доцільної трудової діяльності.

Тема 4. Трудова діяльність: методи її досліджень і раціоналізації.

Тема 5. Основні напрями реалізації трудового процесу.

Тема 6. Вимоги до раціоналізації розумової праці.

Тема 7. Нормування праці як елемент її організації.

Тема 8. Організація особистої роботи спеціалістів і керівників.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Знати: принципи і методи організації праці на сучасному промисловому підприємстві; значення нормування праці як елементу його організації для підвищення ефективності виробництва на підприємстві; основні напрями раціоналізації трудового процесу; яким чином відбувається встановлення норм праці на окремі види робочих процесів і операцій, що дозволяє розраховувати й витримувати необхідні кількісні та якісні пропорції праці між цехами, виробництвами, робочими місцями; методи вивчення робочого часу за способом та формою запису спостережень; які організаційні заходи впливають на створення ефективної оплати праці персоналу; загальні закономірності та методи організації управлінської праці та процесу руху документів.

Вміти: В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: організувати робоче місце керівника, аналізувати умови праці, розробляти заходи щодо вдосконалення трудових процесів в управлінні підприємствами, виявляти інформаційні потреби керівників, професіоналів і фахівців, розробляти заходи щодо вдосконалення інформаційного забезпечення менеджерів, аналізувати стан і ефективність делегування повноважень керівників і спеціалістів, складати проекти управлінських рішень та обґрунтовувати їх доцільність, організувати підготовку ділових нарад і зустрічей, аналізувати стиль керівництва людьми, аналізувати ефективність роботи секретаря керівника, консультувати керівників з питань організації праці управлінського персоналу, програмувати власну професійну кар'єру.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність дисципліни організації праці.

Праця як об'єкт організації. Місце і значення організації праці в системі факторів виробництва. Предмет організації праці, характерні особливості організації праці в період переходу підприємств на ринкові умови господарства. Основні напрямлення змісту організації праці, їх характеристика. Наукові задачі організації праці на підприємстві, її значення для підвищення ефективності виробництва на підприємстві. Управління вдосконаленням організації праці.

Тема 2. Принципи і методи організації праці.

Поняття про принципи управління, їх еволюція. Принципи як вимоги об'єктивних законів управління, правила їх дотримання в практичній діяльності. Класифікація принципів і методів праці. Загальна характеристика принципів організації праці. Онтологічний взаємозв'язок із сутністю, закономірностями, природою, гносеологічний (взаємозв'язок із логікою та структурою їх наукової інтерпретації), методологічний (роль принципів у теоретичній і практичній діяльності людини) аспекти проблеми принципів управління. Об'єктивність природи та змісту принципів і суб'єктивність форми їх закріплення у свідомості як гносеологічний і методологічний "секрет" соціального управління. Класифікація принципів управління (самоуправління). Загальні, часткові, організаційно-технологічні принципи. Методи організації управлінської праці менеджера, методи праці, методи управління (самоуправління). Загальна характеристика методів організації праці менеджерів. Наукова організація праці (НОТ).

Тема 3. Наукові основи досліджень доцільної трудової діяльності.

Сутність системи Ф. Тейлора і її принципи. Класифікація «фаз» операцій і процесів. Метод формування раціональних операцій. Універсальні методи Ф.Гілберта (складання карт виробничих процесів, аналіз мікрорухів, хроноциклографія). Требліги як інструмент вивчення мікрорухів. Принципи організації виробництва та управління. Наукове управління за Ф.Тейлором: нормування, дослідження співвідношення часу та завдання, систематичний добір і навчання кадрів, грошові стимули. Принципи управління за А. Файолем: поділ праці, повноваження та відповідальність, дисципліна, єдиноначальність, єдність напрямку, підпорядкованість особистих інтересів

загальним, винагорода персоналу, централізація, скалярна мета, порядок, справедливість, стабільність робочого місця, ініціатива, корпоративний дух. Етапи становлення організації праці як науки. Особливості праці як об'єкта дослідження і вивчення. Визначення категорії «праця». Функції суспільної праці, їх характеристика. Класифікація видів праці. Цілі вивчення науки організації праці. Напрями та чинники науки «Організація та нормування праці». Завдання організації праці в сучасних економічних умовах. Основні характеристики організації праці. Аналіз якості організації праці і напрями її вдосконалення на виробничому підприємстві.

Тема 4. Трудова діяльність: методи її досліджень і раціоналізації.

Поділ і кооперація праці на виробництві. Рівні та форми кооперації праці. Межі і критерії поділу праці. Трудовий процес як об'єкт організації праці і складова виробничого процесу. Класифікація виробничих процесів. Класифікація трудових процесів за функціональною ознакою.

Тема 5. Основні напрями реалізації трудового процесу

Етапи роботи з вивчення, проектування та впровадження раціональних прийомів і методів праці. Організація робочих місць. Ергономіка планування робітників місць. Технічне оснащення робочих місць. Удосконалювання умов праці. Класифікація робочих місць за режимами функціонування. Функції обслуговування робочого місця і їх структура. Основні вимоги до розробки робочих поз. Основні принципи раціональної організації обслуговування. Раціональна організація праці працівників на робочому місці. Колективна форма організації праці. Основні типи трудових колективів. Прогресивні форми організації праці. Багатоверстатне обслуговування.

Тема 6. Вимоги до раціоналізації розумової праці.

Аналіз та оцінювання ефективності організації управлінської праці. Основні функції управління, їх характеристика. Основні напрями діяльності з удосконалення організації праці управлінського персоналу та підвищення ефективності управління підприємством. Показники кількісного оцінювання рівня організації управлінської праці. Показники, що характеризують категорії тяжкості робіт. Умови праці і їх зв'язок з окремими напрямками науки, техніки і виробництва. Розподіл і кооперація управлінської праці. Розпорядча робота. Основні види розподілу й кооперації управлінської праці. Вертикальний і горизонтальний поділ праці. Принципи професійно -

кваліфікаційного розподілу управлінської праці. Інформаційно-комунікаційні аспекти розпорядницької діяльності.

Тема 7. Нормування праці як елемент її організації.

Методи нормування і види норм. Класифікація способів та методів нормування праці. Класифікація норм. Встановлення норм часу норм виробітку. Класифікація норм витрат і норм результатів праці. Структура норм часу та характеристика витрат робочого часу та за характером зайнятості робітника. Склад нормативів та вимоги до них. Нормування праці за мікроелементами. Укрупнені нормативи праці і типові норми. Розробка комплексних норм праці. Визначення норми часу в бригаді для апаратурних та автоматизованих процесів. Визначення норми часу на механізованих потокових лініях та складальних конвеєрах. Поняття встановленої норми і нормалізованого часу. Нормування управлінської праці, облік та аналіз робочого часу. Управління особистим часом (методика аналізу та особистого планування часу)

Тема 8. Організація особистої роботи спеціалістів і керівників.

Аналіз ефективності організації особистої роботи спеціалістів і керівників, вимоги до їх праці. Сучасні напрямлення організації особистої роботи спеціалістів і керівників, особливості їх праці. Раціональна організація діловиробництва. Вимоги до раціональної організації робочих місць спеціалістів і керівників. Показники кількісного оцінювання рівня організації праці спеціалістів і керівників (коефіцієнти втілення раціональних методів праці, організації робочих місць, сумісництва трудових функцій та ін.). Нормування управлінської праці, облік та аналіз робочого часу. Управління особистим часом (методика аналізу та особистого планування часу). Встановлення норм обслуговування і норм штату (норм чисельності). Коефіцієнт зайнятості. Нормування праці службовців. Норма керованості. Продукт праці фахівця, рядових службовців, технічних виконавців.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Виноградський М.Д., Шкалова О.М. Організація праці менеджера – навч. пос. – К. Кондор, 2002 - 518с
2. Персональный менеджмент: Учебник / С.Д. Резник и др.- 2-е изд., перераб и доп. - М. ИНФРА-М, 2002 - 622с
3. Багрова І.В. Нормування праці: навч. пос./ І.В. Багрова. – Дніпропетровськ: Видавництво ДУЕП, 2002. – 212 с.
4. Калина А.В. Організація та нормування праці на виробництві: навч. пос. / А.В. Калина. – К.:ДП «Вид. дім «Персонал», 2015. - 476 с.
5. Подорожская М.М. Организация труда: Конспект лекцій. / М.М. Подорожская. – К.: МАУП,2004. – 112 с.: ил. – Библиогр.: с.110.
6. Нормування праці / за ред. В.М.Данюка і В.М. Абрамова. – К., 1995.

Додаткова література

1. Черняева Д.В. Нормирование труда в зарубежных странах / Д.В. Черняева // Труд за рубежом. – 2008. - №1. – С.108 -127.
2. Пашуто В.П. Организация и нормирование труда на предприятиях: уч. пос. / В.П. Пашуто. – М.: Новое знание, 2001. - 405 с.
3. Одерій В., Асадуліна В. Нормування праці управлінського персоналу – один із основних напрямів підвищення продуктивності на підприємстві / В. Одерій, В. Асадуліна // Податковий вісн. України. – 2006. - №29. – С. 62 – 63.
4. Архангельський Г.А. Организация времени. 3-е изд.- СПб. Питер, 2008
5. Лукашевич Н.П. Теория и практика самоменеджмента: Учеб.пос. - 2-е изд. испр - К.: МАУП, 2002 - 360с
6. Методичне забезпечення (роздатковий матеріал, планів семінарських занять, комп'ютерних програм, відео-аудіо-матеріалів, плакатів тощо)
7. Методичні вказівки для проведення практичних занять, виконання самостійної та контрольної роботи з навчальної дисципліни «Організація праці»